

Ekosofias Nyhetsbrev

AUGUSTI 2018 - TJUGOSJÄTTE ÅRGÅNGEN

VI KAN STÅ PÅ TRÖSKELN TILL EN HETARE PLANET

Vad människan gör på jorden de närmaste tio till tjugo åren kan påverka förutsättningarna för liv i tiotusentals eller hundratusentals år. Det skriver bland andra klimatforskaren Johan Rockström i den amerikanska vetenskapsakademins tidskrift PNAS.

- Efter två års arbete har vi landat i slutsatsen att vi har tillräckliga vetenskapliga belägg för att inte kunna utesluta en planetär tröskel kring två grader, säger Johan Rockström enligt Vetenskapsradion.

Redan om några hundra år kan delar av jorden vara obeboelig med en temperatur som är fyra till fem grader högre än före den industriella revolutionen och havsnivåer som är mellan tio och ända upp till 60 meter högre än idag, skriver forskarna bakom syntesartikeln.

För vid en viss punkt slutar naturen att dämpa uppvärmningen som den ofta har gjort hittills och börjar i stället att förstärka.

Tinande permafrost som släpper loss växthusgasen metan är ett av tio exempel på hur det kan gå till, säger Johan Rockström, professor i miljövetenskap vid Stockholms universitet och chef för Stockholm Resilience Centre och blivande chef för Potsdam Institute for Climate Impact Research.

Forskarna slår fast att det finns en tröskelpunkt när det gäller uppvärmningen och att när den har passerats så finns det knappt någon återvändo på vägen mot ett nytt jämviktsläge, som de kallar "Hothouse earth" eller på svenska "en het planet".

Artikeln är sampublicerad med några av världens ledande globala miljöforskare. Nu krävs det mer forskning kring var tröskeln ligger, menar Johan Rockström. Men redan nu står det klart att vi måste minska klimatgasutsläppen drastiskt och bevara skogar och annat som binder kol och kanske krävs även mer avancerade tekniska åtgärder, skriver han och kollegorna.

ARKTIS STARKASTE HAVSIS BRYTS UPP FÖR FÖRSTA GÅNGEN

Den äldsta och tjockaste havsisen i Arktis har börjat brytas upp; nu öppnas havet norr om Grönland som normalt är fruset även på sommaren.

Detta fenomen - som aldrig har registrerats tidigare - har skett två gånger i år på grund av varma vindar och en av klimatförändringen driven värmebölja på norra halvklotet.

En meteorolog beskrev förlusten av is som "skrämmande". Andra sade att det kunde tvinga forskarna att revidera sina teorier om vilken del av Arktis som tål att värmas längst.

Havet utanför Grönlands norra kust är normalt så fruset att det tills nyligen, hänvisades till som "den sista isens område" eftersom det antogs att detta skulle vara de sista att hålla ut mot effekterna av en hetare planet.

"Scary", skrev Thomas Lavergne, forskare vid det norska Meteorologiska Institutet, i en retweet av en satellitbild av blått vatten som penetrerande vit is och exponerade hundratals mil av den grönländska kusten.

The Guardian

NY STUDIE: FEM ÅR AV HETTA VÄNTAR JORDEN

En stor del av jordklotet har plågats av höga temperaturer de senaste månaderna, och 2018 blir sannolikt ett av de varmaste åren i modern tid. Enligt en ny studie kommer även de kommande fem åren att bli onormalt varma på jorden. Studien, som publiceras i Nature Communications, har utförts av forskare verksamma i Frankrike, Storbritannien och Nederländerna.

·EKOSOFIA·

Resultatet antyder att perioden 2018–2022 kommer att bli varmare än förväntat, med ökad sannolikhet för extrema temperaturer under vissa skeden. Studien bygger på en statistisk metod som tar hänsyn till att klimatet i grunden är ett kaotiskt system.

Avsikten har varit att fånga in den naturliga, inre variationen i vädersystemen som oftast är mycket svår att förutsäga – till skillnad från förändringarna som beror på yttre händelser, i första hand människans utsläpp av växthusgaser samt vulkanutbrott.

Det är den naturliga variationen som är den dominerande på kort sikt, som bestämmer temperaturer och nederbörd på årlig basis – och som ibland kan verka gå på tvärs mot den långsiktiga trenden.

Heiner Körnich på SMHI:s forskningsavdelning påpekar att det finns en bred osäkerhet i resultatet – och studien inte säger något om hur det blir på enskilda platser på jorden, exempelvis Nordeuropa.

– De regionala variationerna kan bli mycket stora. Osäkerheten innebär att det även kan bli kallare, men mest sannolikt är att det blir varmare. Men vi får facit ganska snart. Om fem år vet vi om prognosen stämde, säger han.

Svenska Dagbladet

OVERSHOOT DAY: JORDENS RESURSER SLUT REDAN 1 AUGUSTI

”Earth Overshoot Day” infaller rekordtidigt i år och redan 1 augusti har mänskligheten gjort av med årets budget av förnybara resurser. Färska siffror visar att vi globalt lever som om vi hade 1,7 planeter till vårt förfogande och i Sverige som om vi hade cirka 4 planeter.

Koldioxidutsläppen orsakar hälften av vårt fotavtryck.

– Vår hemläxa är långtifrån gjord. Vi konsumerar planetens resurser i en rasande takt och släpper ut för mycket koldioxid. Sommarens torka och bränder i Sverige har gett oss en smärtsam påminnelse om det extrema vädret som riskerar att bli vanligare om klimatförändringarna fortsätter. Nu är det avgörande att både beslutsfattarna, näringslivet och vi som privatpersoner växlar upp och gör mer, säger Håkan Wirtén, generalsekreterare på WWF. Overshoot Day inträffar två dagar tidigare än 2017. Under resten av årets fem månader lever vi över våra tillgångar. 86 procent av världens invånare bor idag i länder med ett för högt ekologiskt fotavtryck, enligt nätverket Global Footprint Network som samarbetar med WWF.

Eftersom vår resursanvändning ökat har Overshoot Day gradvis flyttats från december till augusti sedan 1970-talets början.

– För att på global nivå hålla klimatförändringarna väl under 2 grader (med sikte på 1,5 grader) och nå nettonollutsläpp 2050 måste vi halvera koldioxidutsläppen vart tionde år. Vi behöver ställa om energisystem och transporter, kraftigt minska matens klimatpåverkan och satsa på en mer hållbar konsumtion, säger Gunilla Elsässer, chef för WWFs arbete med mat, klimat och energi.

Global Footprint Network har lanserat initiativet #movethedate för att uppmanera alla att minska sina fotavtryck. Med åtgärder som flyttar fram Overshoot Day 4–5 dagar per år, kan vi nå målet att leva på *en* planet till 2050

”SKRÄMMANDE ATT SE HUR DET ÄNDRAS”

Nu uttrycker skidstjärnorna oro för klimatförändringarna.

Sommarens värmebölja kan enligt klimatforskare bero på förändringar av den så kallade jetströmmen – något som i sin tur beror på klimatförändringarna. Ämnet har varit på tapeten på senare tid – och även bland skidåkarna i landslaget kommer det på tal.

– Det har varit snack om det i många år nu, om växthuseffekten och miljöpåverkningar. Klart att vi också diskuterar hur det kommer gå med vintrarna framöver, säger Calle Halfvarsson.

36-åriga Daniel Richardsson har varit med länge och han säger sig märka att det blir en större och större snöbrist som på sikt kan utgöra ett hot mot sporten.

·EKOSOFIA·

Teodor Peterson säger att den största skillnaden märks under försäsongen då åkarna är uppe i glaciärerna och tränar.

– På sådana ställen är det skrämmande att se hur mycket det händer. Alla märker det. När spåret blir en kilometer kortare varje år så blir det väldigt tydligt. Det här är saker som kanske inte spelar så jättestor roll i det stora perspektivet, men det gör ändå att vi märker av det, säger han.

Charlotte Kalla är orolig. Inte för sporten i sig, utan för planeten jorden.

– Det handlar inte om sporten utan om framtiden för det här jordklotet. Det känns som att det är många här som gärna vill samla på sig mer kunskap om vad vi kan göra, för vi är alla övertygade om att man behöver dra sitt strå till stacken. Varje liten grej kan göra en stor skillnad i slutändan. Det är frågor som ofta diskuteras kring lunch- och middagsbordet, säger Kalla.

Aftonbladet

MÅNGA KOMMUNER SÅRBARA INFÖR KLIMATFÖRÄNDRINGAR

De flesta kommuner i Sverige är oförberedda på följderna av skyfall, översvämningar och torka – klimatförändringar. Det menar branschorganisationen Svensk försäkring.

– Kommunerna måste sätta fart med klimatarbete nu, säger Staffan Moberg, jurist. Enligt Staffan Moberg bör alla kommuner ha en plan för översvämning.

– I vissa kommuner finns det känsliga verksamheter som inte skulle kunna stå emot ett skyfall idag. Till exempel är reningsverk och vattenverk sårbara och om det skulle komma för mycket vatten, säger han.

I Sverige kan nederbörden öka med 30 procent i stora delar av landet och det kan innebära att riskerna ökar för fler översvämningar och skred.

LÄNSFÖRSÄKRINGAR NEKAR FÖRSÄKRA HUS SOM ÄR UTSATTA FÖR KLIMATRISKER

Som första försäkringsbolag slutar Länsförsäkringar att försäkra nybyggnation i områden där länsstyrelsen avrått från byggande, även om kommunen beviljat bygglov. Det kan gälla strandnära områden med stigande hav, områden med dålig avrinning efter skyfall eller områden med höga flöden. Riskområdena är flest i Södra Sverige där det är landsänkning av exempelvis kustremsan, medan riskerna är mindre i norr där landhöjningen fortsätter. Beslutet kommer eventuellt även att gälla befintlig byggnation i framtiden, där försäkringsbolaget kan komma att ge råd till fastighetsägaren att göra förbättringar för att inte vatten skall kunna rinna in i fastigheten.

SÅ STOR ÄR HUSETS KLIMATSYND

De riktiga miljöbovarna är identifierade: landets fastigheter. Med ett nytt initiativ ska klimatsynderna minska.

Siffrorna är inte särskilt uppmantrande. Bygg- och fastighetssektorn står för: 18 procent av klimatgaserna – lika mycket som som utsläppen från alla personbilar i Sverige.

31 procent av energianvändningen, varav drygt hälften används till uppvärmning av lokaler och bostäder.

31 procent av avfallet. Inom bostadsbyggande återvinns bara 9 procent av allt avfall.

– Ändå pratar vi väldigt lite om det. Med initiativet Bygg klimatsmart vill vi öka medvetenheten och visa hur man kan agera för att bygga och renovera mer hållbart, säger Johan Nuder, koordinatör på Informationscentrum för hållbart byggande, ICHB – ett regeringsuppdrag som drivs av Svensk Byggtjänst på uppdrag av Boverket.

RIKSBYGGEN SATSAR PÅ SOLCELLER SOM STANDARD

Nu tar Riksbyggen ytterligare ett steg i arbetet med att bygga mer hållbara bostäder och för att värna om vårt klimat. I all nyproduktion av såväl hyres- som bostadsrätter i flerfamiljshus inför Riksbyggen nu solcellsanläggningar som standard i kommande projekt.

– Som kooperativt företag vill vi på Riksbyggen gå i bräschen för ett långsiktigt och mer hållbart bostadsbyggande. Att utöka andelen förnybar energi är en viktig del i arbetet med att minska klimatbelastningen och därför inför vi solceller som standard i våra bostadsprojekt, säger Märten Lilja, vice vd på Riksbyggen och chef för affärsområde Bostad.

FÖRSTA KVARTERET SOM PRODUCERAR PLUSENERGI KLART

I början av juli stod Sveriges första kvarter med flerfamiljshus som producerar mer energi än vad det gör av med, färdigt i Västerås. Plusenergihusen är fulla av modern teknik för att skapa och återvinna så mycket energi som möjligt. Husen är planerade efter hur solljuset faller och har 1 282 kvadratmeter solceller och via ett internt elnät får hyresgästerna tillgång till den närproducerade elen. Uppvärmningen sker genom en kombination av bergvärmepump och golvvärme för att uppnå maximal effekt. Ventilationsluften har ett återvinningsaggregat med 90 procents verkningsgrad samtidigt som det är förvärmning och förkylning i friskluftsintaget från separata borrhål i berget.

EJ ÅTERVUNNEN PLAST PRISHÖJS I FRANKRIKE

Frankrike planerar att införa ett avgiftssystem som ska öka priserna på varor som paketeras i icke återvunnen plast.

Det är del av den franska regeringens strategi för att det bara ska användas återvunnen plast i landet år 2025.

– Att förklara krig mot plasten räcker inte. Vi behöver omvandla den franska ekonomin, säger Brune Poirson, statssekreterare under Frankrikes minister för ekologiskt skifte.

Enligt planen ska priserna på återvunnen plast sjunka med tio procent, medan priserna på icke återvunnen plast ska öka med tio procent.

Som det är i dag återvinns en fjärdedel av all plast som används i Frankrike. Sedan en tid tillbaka finns det ett förbud mot plastpåsar i livsmedelsbutiker, såvida de inte går att kompostera. Sugrör av plast blir olagliga nästnästa år.

Ny Teknik/TT

ÖVER 90 PROCENT AV FORDONSGASEN ÄR FÖRNYBAR

Andelen biogas i fordonsgasen fortsätter att öka. Ny statistik från SCB visar att den förnybara andelen ligger på drygt 90 procent. Dessutom pekar nybilsregistreringen för juli på att införandet av bonus malus-reglerna redan kan ha fått effekt på gasbilsförsäljningen.

– Branschens mål är att vi ska ha 100 procent biogas i fordonsgasen till år 2030. De nya siffrorna visar att vi är på god väg, och det är givetvis mycket glädjande. På det här området är Sverige världsledande. Men om vi ska nå våra ambitiösa klimatmål behöver biogasmarknaden fortsätta att utvecklas.

DIGITAL SKOLA SKA LOCKA TILL ATT INVESTERA HÅLLBART

Hållbarhet blir allt viktigare som konkurrensfaktor i finansbranschen. Med målet att nå helt nya kundgrupper, startar nu nätmäklaren Aktieinvest en digital hållbarhetsskola.

Aktieinvest, som är ett dotterbolag till Aktiespararna, vill med satsningen locka helt nya målgrupper som tidigare inte investerat i aktier av olika skäl.

Hållbarhetsskolan fungerar som en brevskola där man får ett mejl om dagen under en vecka. Man går igenom varför man ska investera hållbart, vilken påverkan det har på planeten och människorna.

– Vi går också igenom olika hållbarhetspreferensfilter som man kan använda sig av när man lägger upp eller utvärderar sitt sparande. Målet är lära spararna värdera hållbarhetsaspekter i sitt sparande, säger Therese Lundstedt, vd på Aktieinvest.

BILFÖRSÄLJARE NEGATIVA TILL ELBILAR

Elbilar är framtiden men de är inte direkt bilförsäljarnas favoriter. En undersökning av forskare på Aarhus Universitet och University of Sussex visar nämligen att det är vanligt att bilförsäljare med alla medel försöker få köpare att välja en bil med förbränningsmotor i stället för en elbil. Forskarna besökte 82 bilförsäljare i 15 nordiska städer och uttryckte önskemål om att köpa en elbil. Vid två av tre av besöken försökte försäljarna övertyga dem om att köpa en fossildriven bil, ofta med rent vilseledande information om räckvidd, skatteförmåner eller laddning.

De danska försäljarna var mest negativa till elbilar, medan de norska var minst kritiska. Kanske beroende på att elbilar utgör en relativt stor del av försäljningen i Norge.

– Försäljarna tenderade att lyfta fram fordonet som är enklast att sälja, konstaterar forskarna i rapporten.

Nature Energy

CHALMERS BLIR NAV FÖR VÄRLDSLEDANDE FORSKNING OM KLIMATFÖRNEKELSE

Med Chalmers som nav etableras världens första, globala forskarnätverk om klimatförnekelse. Enligt forskarna finns en tydlig koppling mellan högernationalister, utvinningsindustrin och klimatförnekelse, som nu ska studeras närmare.

Det nya centret, Centre for Studies of Climate Change Denialism (CEFORCED), kopplar ihop 40 av världens främsta vetenskapliga experter på området vilket ger möjlighet till internationella jämförelser.

En sak som kommer att studeras är hur högernationalismens framfart i Europa bidragit till att klimatförnekelse ökat. Enligt forskarna har klimatförnekarna på senare tid flyttat fram sina positioner, vilket även omfattar industrin.

– Två starka grupper har gått samman i den här frågan: utvinningsindustrin och högernationalister. Kombinationen gör frågan aktuell på ett oerhört mycket mer dramatiskt sätt än tidigare, samtidigt som tidsspannet som vi har på oss att agera krymper, säger Chalmersforskaren Martin Hultman.

I projektet ska de nätverk, idéer och intressen som finns inom klimatförnekelse granskas, med ett särskilt fokus på högernationalism, utvinningsindustrin och konservativa tankesmedjor. Målet är att öka förståelsen för klimatförnekelse och dess inverkan på politiska beslut, men också att sprida kunskapen till allmänheten, makthavare, forskningsinstitut och industrin.

– De här partierna ökar i betydelse. Vi ser det i Danmark och Norge, hos brittiska UKIP och franska Front National. Men också i Sverige, med Sverigedemokraternas misstänksamhet mot SMHI, diskreditering av Parisavtalet och avfärdande av klimatlagar, säger Martin Hultman. I en nyligen publicerad studie i *Environmental Sociology* har Martin Hultman och hans forskarkollegor kunnat visa att många högernationalistiska partier i Europa numera har klimatförnekelse som en av sina viktigaste värderingar.

Från den 25 maj 2018 gäller en ny EU-förordning om personuppgifter (GDPR) som ersätter den svenska Personuppgiftslagen. Den innebär skärpta och förtydligade krav på hur bl a företag får hantera personuppgifter och innebär ett förstärkt integritetsskydd för den enskilde.

Som mottagare av Ekosofias Nyhetsbrev bedömer vi att du givit ditt samtycke till vår hantering av dina personuppgifter. Detta innebär att du även i fortsättningen kommer att få vårt nyhetsbrev.

Om du inte vill ha vårt nyhetsbrev så kan du avregistrera dig via länken "avprenumerera" högst upp på nyhetsbrevet alternativt maila eller ringa oss.

Om du vill veta mer ta gärna del av vår Integritetspolicy.

Grundläggande miljöutbildning – 11 oktober 2018

Från hot till möjligheter med trovärdigt miljöarbete – en halvdag om hållbarhet; grundläggande miljöfakta, miljöarbete och företagande.

Seminarier ger grundläggande miljökunskap samtidigt som det skapar ökad medvetenhet om miljöarbetet och dess möjligheter.

Utbildningen motsvarar kraven i Svensk Miljöbas.

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

Vem säger vad – och varför? – 18 oktober 2018

En halvdag om opinion och kommunikation inom miljö och hållbar utveckling. I en värld där olika intressen försöker styra vad vi uppfattar som sanningar – vem kan man egentligen lita på?

Det här berör i allra högsta grad hållbarhetsfrågorna! Därför erbjuder ”de två Eko:na” – Ekosofia och Ekocentrum – för andra gången en utbildning där du får verktygen för att analysera och förstå vad som sägs och skrivs.

Se Ekocentrums hemsida för närmare detaljer – www.ekocentrum.se

Kommunikation för miljö och hållbar utveckling

En stark och trovärdig hållbarhetsprofil är i dag en avgörande framgångsfaktor för många företag och organisationer. Men hur går man tillväga – vad är tillåtet och otilåtet i marknadsföringen, vilka krav ställer omvärlden och hur lyckas man på bästa sätt förmedla att man har ett seriöst hållbarhetsarbete till medarbetare, kunder och andra intressenter.

Ett seminarium med workshop. Se vår hemsida för närmare detaljer

www.ekosofia.se

Parisavtalet – risker och möjligheter för företag

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av FN:s klimatavtal i Paris. Vi redovisar de viktigaste överenskommelserna och besluten, liksom hur det påverkar näringsliv och företagande.

Agenda 2030 – FN:s globala hållbara utvecklingsmål

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av FN:s mål för hållbar utveckling.

Vi redovisar de viktigaste slutsatserna, liksom hur det påverkar näringsliv och företagande.

– Vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen och den sista som kan bekämpa klimatförändringarna, säger Ban Ki-moon, tidigare generalsekreterare i FN.

Ekosofias nyhetsbrev utkommer med 11 nr/år. Ansvarig utgivare är Bill Romanus.

För mer information om nyhetsbrevet kontakta Bill Romanus, romanus@ekosofia.se.

För information om Ekosofia AB och våra tjänster kontakta Magnus Ruberg, magnus.ruberg@ekosofia.se.

Kort om Ekosofia AB

Ekosofia AB är ett kunskapsföretag som verkar för hållbar utveckling.

Detta gör vi genom att erbjuda våra kunder att med hjälp av ett ökat miljömedvetande – ekosofi – nå såväl social och ekonomisk som ekologisk framgång.

Planerat och trovärdigt miljöarbete är vår metod.

Kommunikation – att åstadkomma dialog – är vårt främsta verktyg.

Vi arbetar som konsulter, projektledare och kvalificerade rådgivare.

Ekosofia AB grundades 1993 av Bill Romanus och Magnus Ruberg.

För ytterligare information – www.ekosofia.se